

A Győri Ítéltábla a dr. Budaházi Ügyvédi Iroda által képviselt felperesnek a Vitári Ügyvédi Iroda által képviselt I. r. alperes és a személyesen eljáró II. r. alperes ellen szerződés érvénytelensége iránt indított perében a Veszprémi Törvényszék 2018. november 12-én meghozott 1.P.20.808/2017/22. számú ítélete ellen a felperes részéről 23. sorszámon benyújtott fellebbezés folytán - tárgyaláson - meghozta a következő

Í t é l e t e t :

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az állam javára, az illetékügyben eljáró hatóság felhívására 910.700,- (Kilencszáztízezer-hétszáz) forint feljegyzett fellebbezési eljárási illetéket, továbbá 15 napon felül fizessen meg az I. r. alperesnek 59.690,- (Ötvenkilencezer-hatszázkilencven) forint másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest, hogy tizenöt napon belül fizessen meg az I. r. alperesnek 381.000,- Ft perköltséget, továbbá külön felhívásra az államnak 683.000,- Ft feljegyzett kereseti illetéket.

Határozatának indokolásában rögzítette, hogy a felperes, mint adós és zálogkötelezett, valamint a II. r. alperes, mint zálogkötelezett az I. r. alperes hitelezővel és zálogjogosulttal 2008. december 2-án kötöttek CHF alapú, szabad felhasználású, hat hónapos kamatperiódusú, jelzálogjoggal biztosított, egyenletes részletfizetésű kölcsönszerződést, melyet dr. **K É ...** közjegyző ...-1/898/2008/3/O. számon foglalt közjegyzői okiratba. A felek az I. r. alperes által kidolgozott és alkalmazott általános szerződési feltételeket használták.

Az I. r. alperes a szerződés alapján 67.243,- CHF kölcsönt nyújtott a felperesnek 240 hónap futamidőre akként, hogy a hitelből a bank először az I. r. alperesnél más számon nyilvántartott jelzáloghitelt törlesztette, és a korábbi megelőlegező kölcsönt annak járulékaival megszüntette. A hitel ezeket az összegeket meghaladó részének folyósítási feltétele volt az említett jelzáloghitel és megelőlegező kölcsön igazolt végtörlesztése, az I. r. alperes, továbbá a Magyar Államkincstár törlési engedélyének földhivatal által érkeztetett példányának, és a törlési engedéllyel széljegyzett tulajdoni lapnak a bemutatása. Az I. r. alperes a kölcsönt a folyósítás napján érvényes, az általa alkalmazott és Hirdetményében hivatkozott számlakonverziós deviza vételi árfolyamon kiszámított CHF összegben tartotta nyilván. Az induló ügyleti kamatlábat évi 5,49 százalékban, a teljes hiteldíj mutatót 7,57

százalékban, az induló törlesztő részlet havonta fizetendő együttes összegét pedig 462,18 CHF-ben határozták meg. Az első kamatperiódus leteltével az I. r. alperes jogosult volt az akció keretében megállapított induló kamatlábat a Hirdetményben meghatározott, általánosan alkalmazott kamatlábra módosítani.

Az adósnak a mindenkori esedékessé váló törlesztéseket és más pénzbeli kötelezettségeit CHF-ben kellett teljesítenie, ugyanakkor más pénznemben való teljesítés esetén a banknak az általa az esedékesség napján alkalmazott, a Hirdetményben hivatkozott számlakonverziós deviza eladási árfolyamon kiszámított CHF összeget kellett az éppen esedékessé vált kötelezettség teljesítésére fordítania.

A kölcsön biztosítékeként a felek az I. r. alperes javára jelzálogjogot alapítottak a felperes és a II. r. alperes $\frac{1}{2}$ - ed - $\frac{1}{2}$ -ed tulajdonát képező **Település 1 ...** helyrajzi számú ingatlanra.

A szerződés VII.1. pontja szerint amennyiben a CHF/HUF árfolyamának nagymértékű változása (legalább 5 százalékos változás) miatt - figyelemmel az esetleg megváltozott ingatlanpiaci viszonyokra is - a biztosítékul nyújtott ingatlan értéke a bank számára már nem kielégítő, úgy az adósnak 30 naptári napon belül az I. r. alperes számára kielégítő pótfedezetet kell biztosítania. A szerződés VII.2. pontja szerint az adós kifejezetten nyilatkozik, hogy a banki felvilágosítást, mely szerint a jelen kölcsön vonatkozásában jelentős árfolyamkockázata keletkezhet abban az esetben, ha az árfolyam jelentősen változik, a kölcsön fedezete pedig nem CHF forrás, megértette, és ezen információ tudatában is igénybe kívánja venni az e szerződésben meghatározott kölcsönösszeget.

A felperes és a II. r. alperes 2008. december 2-án aláírták a „Tájékoztatás a külföldi devizában történő finanszírozás általános kockázatairól” című okiratot is. Eszerint az I. r. alperes azt a tájékoztatást adta, hogy a devizában történő finanszírozás választásával az adósok viselik annak kockázatait is, így tudomásul vették, hogy a bank a folyósított kölcsönösszeget a választott devizanemben tartja nyilván, míg az adósok arra vállalnak kötelezettséget, hogy a kölcsönt a választott külföldi devizában fizeti vissza. Tekintettel arra, hogy a forint és a választott idegen deviza átváltási aránya - árfolyam - a napi piaci mozgás hatására változhat, az I. r. alperes felhívta a figyelmüket arra, hogy egy esetlegesen kedvezőtlen árfolyamváltozás/emelkedés előre nem látható és előre ki nem számítható többletköltséget okozhat. Ha a finanszírozás devizanemének a forinttal szemben nő az árfolyama, úgy növekedik a finanszírozás ellenértéke: a tőkeösszeg és kamatainak (törlesztő részleteinek) megfizetéséhez ebben az esetben magas (helyesen: magasabb) forintösszeg szükséges, azaz ilyenkor a felvett devizahitel visszafizetéséhez több forintot kell a megfelelő devizanemre átváltva felhasználni. A bank tájékoztatást adott arról, miszerint nem tud felelősséget vállalni arra, hogy a piac kedvezőtlen alakulása miatt az adósoknál adott esetben bekövetkező többletterhet átvállalja. Utalt arra is, hogy a szabad felhasználású deviza hiteltermék devizaösszege a befogadás napján érvényes számlakonverziós deviza vételi árfolyam alapján kerül meghatározásra. Arra tekintettel, hogy a folyósítás napi árfolyam a befogadás napi árfolyamtól akár jelentős mértékben is eltérhet, az ügyfél tudomásul vette, hogy a ténylegesen folyósításra kerülő forintösszeg az árfolyamváltozás mértékének megfelelően pozitív és negatív irányban is eltérhet az igényelt forintösszegetől. Az igényelt és a ténylegesen folyósításra kerülő forintösszeg eltéréséből eredő kockázatot minden esetben az ügyfél viseli.

Az I. r. alperes a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvényben rögzített elszámolás szabályairól és egyes egyéb rendelkezésekről szóló 2014. évi XL. törvény (DH2 törvény) szerinti elszámolási kötelezettségét teljesítette; az elszámolást felülvizsgálnak kell tekinteni.

A felperes kereseti kérelmében azt kérte a törvényszéktől, hogy állapítsa meg a szerződés érvénytelenségét, továbbá azt az ítélethozatalig - annak egyidejű megállapításával, hogy a 2015.

február 1-jén fennálló tartozás 6.165.471,- Ft - nyilvánítsa hatályossá; ennek az összegnek a régi Ptk. 301. § (1) bekezdése szerint számított kamatát ugyancsak vállalta megfizetni. Előadta: jogszabályba ütközés miatt a szerződés semmisségét okozza, hogy az I. r. alperes tájékoztatási kötelezettsége teljesítését elmulasztotta. Véleménye szerint a szerződés sérti a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: régi Hpt.) 213. § (1) bekezdésének a), b), c) és e) pontjait, ugyanis nem határozza meg a kölcsönösszeget, a kamatot, a THM-et, végül pedig a törlesztő részletek összegét és esedékességét sem. Véleménye szerint a szerződés lehetetlen szolgáltatásra irányul, emellett pedig nyilvánvalóan a jóerkölcshöz is ütközik, figyelemmel arra, hogy a bank megsértette a jóhiszeműség és tisztesség követelményét azáltal, hogy a forintba történő átváltás lehetőségéről nem rendelkezett. A szerződés érvénytelenségét okozza, hogy burkolt befektetési elemet tartalmaz, valamint az is, hogy a folyósítás időpontját nem rögzíti. Mivel nem kapott teljes körű tájékoztatást, az árfolyamkockázatra vonatkozó rendelkezés tisztességtelen, és tisztességtelen a szerződés VII.1. pontjában a pótfedezet nyújtására vonatkozó, valamint annak VII.2. pontja szerinti, az árfolyam-kockázati tájékoztatásról szóló kikötés is. Kifejtette, hogy a szerződést a régi Hpt. 58. és 59.§-ai megsértésével belső információk felhasználásával kötötték, az emiatt is érvénytelen. A szerződést megtámadta arra a téves feltevésre hivatkozással, hogy annak teljes időtartama alatt a törlesztő részlet az árfolyamkockázat miatt jelentős mértékben nem fog emelkedni. Hangsúlyozta, hogy a 9000/1946. (VII. 28.) ME rendelet értelmében minden közokiratban a pénzösszeget forint értékben kell meghatározni, aminek a szerződés nem tesz eleget.

A felperes a II. r. alperest a keresetnek helyt adó rendelkezések tűrésére kérte kötelezni.

Az I. r. alperes a kereset elutasítását kérte; a felperes érveit mindenben vitatta.

A II. r. alperes a keresetet nem ellenezte.

Az elsőfokú bíróság a keresetet alaptalannak ítélte meg. Felhívta a régi Ptk. 205. § (1) és (2) bekezdéseit, 205/A.§ (1) bekezdését, 205/B. § (1) bekezdését, a régi Pp. 195. § (1) bekezdését, és a felperes közokiratba foglalt nyilatkozatával egyezően elfogadta, hogy ő és a II. r. alperes a bank Üzletszabályzatát megismerték, azt magukra kötelezőnek elfogadták.

A szerződés érvénytelenségével kapcsolatos érvelés kapcsán a törvényszék hangsúlyozta, hogy a sérelmezett szerződés a régi Ptk. 523. §-a szerinti kölcsönszerződésnek, továbbá a 261-264.§-okban írt jelzálogjogot alapító szerződésnek felelnek meg. A Kúria 6/2013. számú PJE határozatában (a továbbiakban: PJE határozat) kifejtette, hogy a deviza alapú kölcsönszerződés konstrukciója nem ütközik jogszabályba. A régi Ptk.-nak a pénztartozásra vonatkozó szabályai kifejezetten lehetővé teszik, hogy a felek a pénztartozást devizában róják ki, és ez a jog értelemszerűen kölcsönszerződések esetében is megillette őket; jogszabályi tiltó rendelkezés hiányában nem volt akadálya annak, hogy deviza alapú kölcsönszerződést kössenek. A kölcsönösszeg meghatározásának két tipikus módja van: egyes esetekben a kölcsönt devizában határozzák meg, és a szerződés további rendelkezései sem hagynak kétséget afelől, hogy a devizát a szerződésben meghatározott időpontban, tipikusan a kölcsönt nyújtó pénzintézet vételi árfolyamán kell átszámítani forintba, és ezt az összeget folyósítja a bank, az adósnak pedig a kölcsönadott devizának megfelelő összeget és annak járulékait az aktuális eladási árfolyamon számítva forintban kell megfizetnie. A másik szokásos meghatározási mód az, hogy a kölcsönt forintban határozzák meg, de a szerződés további rendelkezéseiből egyértelmű, hogy azt devizában állapítják meg, a szerződésben meghatározott időpontban az ott meghatározott bank deviza vételi árfolyama alapján és ezt az összeget, valamint járulékait kell az adósnak forintban visszafizetnie a mindenkor irányadó eladási árfolyamon.

Az elsőfokú bíróság hivatkozott arra is, miszerint a PJE 2. d) pontja leszögezte, a deviza alapú kölcsönszerződés jellemzően nem lehetetlen szolgáltatásra irányul, és mivel a pénztartozás a lehető legfajlagosabb szolgáltatás, annak teljesítése sem tud lehetetlenülni mindaddig, amíg a teljesítés helyén törvényes fizetőeszköz létezik. A szerződéses rendelkezések az egyes létező pénznemekről való átszámítás szabályait szabatosan meghatározzák; az pedig, hogy az adós helyzete a szerződéskötés után kedvezőtlenül változott, nem jelenti azt, hogy a szerződés egyben lehetetlen szolgáltatásra is irányult.

A törvényszék megítélése szerint a szerződés nem ütközik a jóerkölcsbe sem. Miként a PJE határozat 2. b) pontja kifejtette, a szerződéses konstrukcióból származó árfolyamkockázatot az adós szempontjából kiegyenlíthette az az előny, amely az alacsonyabb kamatban és törlesztő részletben mutatkozott meg, azaz mindkét szerződő fél realizálhatott az aktuális gazdasági-üzleti érdekeinek megfelelő, fontos előnyöket. Az adóst terhelő árfolyamkockázat nem tekinthető nyilvánvalóan jóerkölcsbe ütközőnek, a deviza alapú kölcsönszerződések megkötésekor ezeket a szerződéseket a társadalom nem ítélte el, a szerződéskötést követően bekövetkezett változások pedig a szerződés jóerkölcsbe ütközés miatti érvénytelenségét nem eredményezhetik. A szerződés jóerkölcsbe ütközéséhez az sem vezet, hogy a bank a kedvezőtlen árfolyamváltozás bekövetkeztekor a felperes kölcsöntartozását nem váltotta át forintra. A régi Ptk. 240. § -a a felek közös megegyezése, illetve egyezség útján tette lehetővé a szerződés módosítását azzal, hogy e szabály alól a jogszabály kivételt tehetett; az adott esetben azonban a szerződésmódosítási megegyezést a szerződés nem tartalmazza, és ilyen körű egyoldalú szerződésváltoztatási jogosultsága, illetve kötelezettsége az I. r. alperesnek nem is volt.

A deviza alapú kölcsönszerződéseknél az adós részére nem kellett a befektetési vállalkozásokról és az árutőzsdei szolgáltatókról, valamint az általuk végezhető tevékenységek szabályairól szóló 2007. évi CXXXVIII. törvény 40-42.§-ai szerinti tájékoztatást adni. Az említett törvény 5. §-a a befektetési szolgáltatási tevékenységeket tételesen felsorolja, és ebbe a csoportba a deviza alapú kölcsönök csak akkor tartoznak, ha a deviza alapú hitel egyben befektetési hitel is. Tipikus esetben a bank csupán pénzt biztosít az adós számára nevesített vagy nem nevesített célra, ezzel szemben befektetési szolgáltatási tevékenység esetén a befektetési szolgáltató az ügyfél pénzével végez pénzügyi eszközre vonatkozó különböző műveleteket, miként az az Európai Unió Bíróságnak (a továbbiakban: EUB) a C-312/14. számú, Banif Plus Bank-ügyben hozott határozatából ki is tűnik (ECLI:EU:C:2015:794). A perbeli esetben az I. r. alperes a felperesnek részben kölcsön-visszafizetési célra, részben szabad felhasználásra adott kölcsönt, nem pedig a felperes bízta saját megtakarításait a bankra abból a célból, hogy azzal befektetési műveleteket végezzen.

A törvényszék megítélése szerint a felperes nem bizonyította, hogy a bank a régi Hpt. 58-59.§-ai szerinti belső információval a szerződéskötéskor visszaélt, ami a szerződés érvénytelenségét okozná. Nem tartotta alkalmazhatónak továbbá a 9000/1946. (VII. 28.) ME rendeletet sem, mely a pengő érték helyébe 1946. augusztus 1-jétől lévő új értéket (aranyérték) határozta meg, amelynek számítási egysége a forint.

Az elsőfokú bíróság nem ítélte alaposnak a régi Hpt. 213. § (1) bekezdésének a), b), c) és e) pontjaira hivatkozást sem. Abból, hogy a kölcsönszerződés konstrukciója megfelel a PJE határozat által a fentiek szerint ismertetetteknek, az is következik, hogy a régi Hpt. 213. § (1) bekezdésének a) pontjában foglaltaknak is megfelelt. Mindemellett a szerződés a bank által nyújtott kölcsön összegét 67.243 CHF-ben pontosan meghatározza, miként a szerződés II.1. pontja a kölcsön folyósításának módját is tartalmazza. Az I. r. alperes a kölcsönt a folyósítás napján érvényes, az általa alkalmazott és a Hirdetményben hivatkozott számlakonverziós deviza vételi árfolyamon kiszámított CHF

összegeben tartotta nyilván. Meghatározták a kölcsön kirovó pénznemét, és megállapodtak, hogy a folyósítási feltételek maradéktalan teljesülése esetén a bank a kölcsön összegét nyolc munkanapon belül folyósítja. Az I. r. alperesnek a szerződéskötéskor hatályos Hirdetménye tartalmazza, hogy a bank lakossági jelzálog alapú kölcsönügyleteinél alkalmazott folyósítási árfolyam a folyósítás napján érvényes számlakonverziós deviza vételi árfolyam, így a kölcsönösszeg lerovó pénznemben történő átszámításának módja is meghatározott. A „Tájékoztatás a külföldi devizában történő finanszírozás általános kockázatairól” című iratban az I. r. alperes a szerződő partnereit érthetően tájékoztatta, hogy a kölcsön folyósítása forintban történik.

Az elsőfokú bíróság rámutatott arra is, hogy a szerződés III.3. pontja a kamatláb százalékos mértékét ugyancsak tájékoztató jelleggel közölte, azonban a fizetendő kamat mértékének meghatározása nem hiányzik; a kölcsön éves kamatlába a folyósítás időpontjában a bank Hirdetményében rögzített érték.

A PJE határozat III.2. a) pontjára utalással a törvényszék arra is hivatkozott, miszerint a deviza alapú kölcsönszerződés nem sérti a régi Ptk. 523. § (1) bekezdését, ha a kölcsönadott devizaösszeg, a folyósított forintösszeg, illetve a visszafizetendő, forintban meghatározott törlesztő részletek a szerződés rendelkezései alapján egyértelműen kiszámíthatóak. A kölcsönszerződés további főtárgyai (a kölcsön összege, a törlesztő részletek) kapcsán tett megállapítások az ügyleti kamat mértékére is vonatkoznak, azaz az ügyleti kamatot meghatározottnak kell tekinteni, ha a szerződés rendelkezései alapján annak mértéke a szerződésben megjelölt későbbi időpontban, a folyósításkor a felperes által is elfogadott módon, tehát a szerződés III.3. pontjában említett Hirdetményben rögzített, amely Hirdetmény egyben az egyedi szerződés részét képezi. Nem volt jogszabályi követelmény, amely a teljes szerződéses futamidőre előre előírta volna az éves százalékos ügyleti kamat meghatározását; a régi Hpt. szerinti elvárásnak az I. r. alperes eleget tett azzal, hogy az induló ügyleti kamatláb mértékét a szerződés meghatározta. Abban az esetben pedig, ha a szerződés alapján az ügyleti kamat mértékét nem lehetne meghatározni, annak lenne jelentősége, hogy az I. r. alperes a felperessel időközben elszámolt, és ennek keretében a kamatkorrekció is megtörtént. Az elszámolás során a tisztességtelen kamatmódosítást figyelmen kívül hagyták, a bank a meghatározott, évi 6,89 százalékos mértékű ügyleti kamat alkalmazásával számolt el. Ebből az is következik, hogy a kölcsönszerződés a régi Hpt. 213. § (1) bekezdésének c) pontja szerinti követelményeknek is megfelel.

Az elsőfokú bíróság szerint a felek a törlesztő részlet összegét is meghatározták, miként szabályozták annak kiszámítási módját is, így a szerződés a régi Hpt. 213. § (1) bekezdésének e) pontjába sem ütközik. A törlesztő részletek száma 240 volt, a felperesnek a kölcsön részleteit havonta kellett törlesztenie, a törlesztő részlet (tőke + kamat) havonta fizetendő együttes összege (462,19 CHF) pedig meghatározott. Mindemellett a szerződés IV.1. pontja tartalmazza, hogy a havi összes kölcsöntörlesztési és kamatfizetési kötelezettség meghatározása az annuitás módszerével történik, amely ugyan nem egyszerű matematikai művelet, viszont lehetőséget ad a banki számítások ellenőrzésére.

Összegezve: a törvényszék hangsúlyozta, a szerződés annak tárgyát, a törlesztő részletek számát, összegét és a törlesztési időpontokat, az éves, százalékban kifejezett THM-et, valamint az ennek számítása során figyelembe vett egyéb költségek meghatározását is tartalmazza. Magában foglalja a szerződéssel kapcsolatos összes költséget, beleértve az ügyleti kamatot és annak éves, százalékban kifejezett értékét is. Mivel a felperesnek sem kezelési költséget, sem folyósítási jutalékot nem kellett fizetnie, ezek „tájékoztató jellegű” meghatározását alap nélkül kifogásolta.

Az árfolyamkockázat vonatkozásában abból indult ki, hogy a régi Ptk. 205. § (3) bekezdése szerinti tájékoztatási kötelezettséget a régi Hpt. 203. § (1) bekezdése konkretizálta; előírta, hogy a pénzügyi intézmény egyértelműen és közérthetően köteles ügyfeleit az általa nyújtott szolgáltatások

igénybevételének feltételeiről és a feltételek módosulásáról tájékoztatni. A régi Hpt. 203. § (6) bekezdése pedig azt rögzíti, hogy olyan lakossági ügyféllel kötött szerződés esetén, amely devizahitel nyújtására irányul, illetőleg ingatlanra kikötött vételi jogot tartalmaz, a pénzügyi intézménynek fel kell tárnia a szerződéses ügyletben az ügyfelet érintő kockázatot, amelynek tudomásulvételét az ügyfél aláírásával igazolja. E § (7) bekezdésének a) pontja szerint a kockázatfeltáró nyilatkozatnak tartalmaznia kell a devizahitel nyújtására irányuló szerződés esetén az árfolyamkockázat ismertetését, valamint annak hatását a törlesztő részletre. A PJE határozat e kötelezettséget úgy pontosította, hogy annak tájékoztatást kell adnia az árfolyamváltozás lehetőségére, és arra, hogy annak milyen hatása van a törlesztő részletekre, azonban e tájékoztatás nem terjedhetett ki az árfolyamváltozás mértékére, várható irányára, előre nem látható mértékére, a kockázat reális voltára, valószínűségére. A Kúria 2/2014. PJE határozata (2. PJE határozat) szerint pedig a deviza alapú fogyasztói kölcsönszerződésnek az a rendelkezése, amely szerint az árfolyamkockázatot a kedvezőbb kamatmérték ellenében korlátozás nélkül a fogyasztó viseli, a főszoigáltatás körébe tartozó szerződéses rendelkezés, melynek tisztességtelensége akkor vizsgálható és állapítható meg, ha az általánosan tájékozott, ésszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó számára annak tartalma a szerződéskötéskor - figyelemmel a szerződés szövegére, valamint a pénzügyi intézménytől kapott tájékoztatásra is - nem volt világos, nem volt érthető. Ha a fogyasztó a tájékoztatás elmaradása, vagy annak nem megfelelő jellege folytán alappal gondolhatta úgy, hogy az árfolyamkockázat nem valós, vagy az őt csak korlátozott mértékben terheli, úgy a szerződésnek az árfolyamkockázatra vonatkozó rendelkezése tisztességtelen, a szerződés részlegesen vagy teljesen érvénytelen.

Az adott esetben a szerződés VII.2. pontja tartalmazta a felperes és a II. r. alperes nyilatkozatát, hogy azt a banki felvilágosítást, mely szerint a kölcsön vonatkozásában jelentős árfolyamkockázat keletkezhet, ha az árfolyam jelentősen változik, a kölcsön fedezete pedig nem CHF-forrás, megértették, és kijelentették, hogy ennek az információnak a tudatában is igénybe kívánják venni a szerződésben meghatározott kölcsönösszeget, igénylik a CHF-nyilvántartást. Az I. r. alperes által szerkesztett kockázatfeltáró nyilatkozatot a felperes és a II. r. alperes ugyancsak igazoltan elolvasták, a tájékoztatót nyilatkozatuk szerint megértették, a felperes és a II. r. alperes a hitelt ennek ismeretében is fel kívánták venni. Mindebből következően az I. r. alperes a régi Hpt. 203. § (6) és (7) bekezdései szerinti tájékoztatási kötelezettségeinek eleget tett, hiszen világosan közölte, a deviza árfolyama változhat, a törlesztő részletek forintban számított összege kedvezőtlen esetben akár jelentősen is emelkedhet. A tájékoztatás világos és egyértelmű volt annak kapcsán is, hogy az árfolyamváltozás kockázatát egyedül és kizárólag a felperesnek kell viselnie.

A bizonyítottan megtörtént kockázatfeltárás megfelelősége kapcsán az elsőfokú bíróság vizsgálta az EUB-nek a C-51/17. számú ügyben hozott ítéletében foglaltakat is (ECLI:EU:C:2018:750). Az ítéletben rögzített követelményeknek a szerződés, valamint az I. r. alperes írásban adott külön tájékoztatása megfelelt, ugyanis azok egyértelműen és világosan tartalmazzák, hogy van árfolyamkockázat; az árfolyam-elmozdulás bármikor bekövetkezhet, az árfolyamváltozás hatással lehet az adós fizetési kötelezettségeire, mellette kamatkockázat is jelentkezik; az adós terhére az árfolyamváltozás gazdaságilag jelentős következményt hordozhat. Az okiratok rögzítik azt is, hogy melyik szerződő felet terheli az árfolyamkockázat. Mindezzel szemben a felperes nem tudta bizonyítani, miszerint az I. r. alperes ügyintézője őt arról tájékoztatta, hogy az árfolyamkockázat maximum 5 százalék mértékig terjedhet.

Figyelemmel arra, hogy a felperes és a II. r. alperes megfelelő tartalmú tájékoztatást kaptak az árfolyamkockázatról, a szerződésnek a pótfedezet nyújtására vonatkozó VII.1. pontja szerinti kikötés sem tisztességtelen.

A törvényszék megalapozatlannak ítélte meg - hivatkozással a régi Ptk. 210. § (1) bekezdésére - a felperes megtámadási kifogását is, mivel a szerződés nem tartalmaz arra vonatkozó információt, amely alapján a felperes alappal hihette, hogy a bármikori törlesztő részlet nem fog jelentősen emelkedni; éppen ellenkezőleg, ennek veszélyére figyelmeztető tájékoztatást kapott.

Az ítélet ellen a felperes fellebbezett; annak megváltoztatását, és kereseti kérelmének megfelelő határozat hozatalát kérte. Az állított érvénytelenségi okok körében a tájékoztatási kötelezettség elmulasztása kapcsán a régi Hpt. 203. § (6) és (7) bekezdéseit, valamint a régi Ptk. 205. § (3) bekezdését, ezt meghaladóan a régi Ptk. 4. §-át, 200. § (2) bekezdését, 209-209/A. §-ait, 227. §-át, 237. § (2) bekezdését, a régi Hpt. 210. § (2) bekezdését, továbbá 213.§ (1) bekezdésének a), b), c) és e) pontjait hívta fel.

Fenntartotta azt az álláspontját, hogy a szerződés lehetetlen szolgáltatásra irányul, így a régi Ptk. 227. § -án alapulón semmis. A deviza alapú kölcsön konstrukciója bankszakmai szempontból véleménye szerint „hibás termék”, mivel egyrészt nagymértékű egyensúlytalanságot idéz elő a felek jogviszonyában a bank javára, másrészt pedig teljesítésük hosszú távon lehetetlen. A devizában való elszámolás következtében létrejött árfolyam különbözet tőkésítésre kerül, megtöbbszörözve ezzel az eredetileg felvett kölcsön összegét, amivel a kölcsönszerződés teljesítése lehetetlenné válik.

Véleménye szerint a szerződés nyilvánvalóan a jóerkölcsbe ütközik, hiszen az árfolyamok kedvezőtlen változása indokoltta tette volna a kölcsöntartozás forintra átváltását, ugyanis a megemelkedett törlesztő részletek kölcsöntörlesztési képességét veszélyeztették. Az I. r. alperes megsértette a régi Ptk. 4. §-ában foglalt jóhiszeműség és tisztesség követelményét, ami a szerződés jóerkölcsbe ütközéséhez vezet.

A felperes véleménye szerint az I. r. alperes szándéka szerint ténylegesen nem kölcsönszerződést kötöttek, ugyanis az ügylet pénzüpiaci, tőzsdei befektetésre irányult, amelyben minden kockázat az övé.

A felperes kifejtette azt is, hogy álláspontja szerint - figyelemmel a Kúria 1/2016. PJE határozatára is (3. PJE határozat) a szerződés a régi Hpt. 213. § (1) bekezdésének a), b), c) és e) pontja, illetve 210. § (2) bekezdése alapján semmis. Sérelmezte, hogy a kölcsönszerződés nem tartalmazza a folyósítás időpontját, és nem határozható meg az a kérdés, hogy a folyósítási feltételeket követően hányadik napon érvényes, milyen devizaárfolyamot köteles a bank alkalmazni a kölcsönösszeg devizában való meghatározásakor. A szerződés csupán meghatározott időintervallumot említ, így a pontos dátum rögzítésének hiányában sérül az egyértelmű kiszámíthatóság elve. A szerződés nem tartalmazza megfelelően annak tárgyát, a kölcsön összegét; ez utóbbi kapcsán kiemelte, hogy a kölcsön összegének és az őt terhelő fizetési kötelezettség meghatározásának is forintban kellett volna megtörténnie, hiszen a bank deviza alapú forintkölcsönt nyújtott. Nem állapítható meg, hogy a szerződés akár forintban, akár svájci frankban kiszámítható módon tartalmazná a kölcsön és a törlesztő részletek pontos összegét, mivel egyáltalán nem rendelkezik a vételi árfolyam alkalmazásáról. Mindemellett a kölcsönszerződés aláírásakor a felek nem ismerték a törlesztő részletek összegét, az ügyleti kamatlábat, a THM-et, és az egyes költségeket; ezek feltüntetése a szerződésben csupán tájékoztató jellegű volt.

A felperes szerint nem elégséges, ha a kölcsönt valamint a törlesztő részletek összegét a kölcsönszerződés aláírását, illetve a kölcsön folyósítását követően az adós részére megküldött értesítő levél foglalja magában. Az értesítő levél, illetőleg annak tartalma a szerződés részévé nem

válhatott, utóbb pedig az értesítő levelet a bankkal szerződő felek nem írták alá, így az a felek szerződéses akaratának kölcsönös és egybehangzó kifejezésére nem alkalmas.

A felperes hangsúlyozta, az árfolyamkockázatra vonatkozóan a banktól nem kapott elégséges tájékoztatást. A tájékoztatásból nem tűnik ki, hogy a kockázatfeltáró nyilatkozat csak akkor lehet tisztességes, ha világosan és érthetően elmagyarázza, az árfolyamváltozás kockázata korlátlan. A CHF árfolyamának számottevő változása hatalmas kockázatot jelentett, amit csupán a pénzüintézetek mérhettek fel. Az I. r. alperesnek arról kellett volna tájékoztatást nyújtania, hogy az árfolyam akár a többszörösére is felmehet. Mindemellett a pénzüintézetek nem hívták fel a fogyasztók figyelmét az átváltási árfolyam és a kamatárfolyam jelentőségére, kifejezetten abból a célból, hogy nem kívánták a CHF kamatcsökkenésének érvényesíthetőségét a szerződésekben.

A felperes szerint valamely átlagos fogyasztó számára világosan és egyértelműen nem vonható le az a következtetés, hogy az árfolyamváltozásnak a törlesztő részletre milyen következményei vannak. Maga a kockázatfeltáró nyilatkozat csak a tájékoztatás megtörténtének nyugtázását jelenti, azonban a részletes szóbeli tájékoztatást nem helyettesíti; az I. r. alperes ügyintézője pedig nem tájékoztatta őt maradéktalanul a CHF alapú hitel árfolyamkockázatáról, ami a szerződés semmisségét eredményezi.

A felperes előadta: a szerződési feltételek átláthatóságának követelménye nem korlátozható kizárólag azok alaki és nyelvtani szempontból érthető jellegére, ugyanis a fogyasztó számára alapvető jelentőségű, hogy a szerződéskötés előtt a szerződési feltételeket és a szerződéskötés következményeit megismerhesse. Értelmszerűen a fogyasztó információs szintje a bankhoz képest hátrányosabb, ezért ha az árfolyamkockázat valós tartalmáról nem kap világos és érthető tájékoztatást, úgy az árfolyamkockázat viselésére sem kötelezhető. Mindemellett a kockázatfeltáró nyilatkozat csak a tájékoztatás megtörténtének nyugtázását jelenti, azonban a részletes szóbeli tájékoztatást abban a körben, hogy az árfolyamváltozás hatására a törlesztő részletek összege korlátozás nélkül akár többszörösére is emelkedhet, nem helyettesítheti.

A felperes hangsúlyozta, az I. r. alperes ügyintézője, **B L O** őt teljes körűen a CHF alapú hitel árfolyamkockázatáról nem tájékoztatta, így őt csak a szerződéskötéskor kapott tájékoztatás szerinti árfolyam emelkedés terhelheti, ami maximum 5 százalékos eltérést jelenthet a havi törlesztő részletekben.

Kiemelte továbbá, hogy a fogyasztóknak az árfolyamváltozásról, mint közgazdasági jelenségről kell teljes körű felvilágosítást kapniuk, akként, hogy az átlagosan tájékozott, laikus fogyasztó e feltételek alapján képes legyen megérteni és átlátni annak a mechanizmusnak a konkrét működését is, amelyre az érintett feltételek utalnak. A jogszabályoknak megfelelő tájékoztatás adásának a bank részéről nem a szerződéskötéskor, hanem azt megelőzően kell megtörténnie. Utalt arra is, hogy az I. r. alperesnek, mint professzionális hitelintézetnek nyilvánvalóan tisztában kellett lennie a devizapiaci törvényszerűségekkel, ugyanis az árfolyamváltozás várható mértékét meg tudja becsülni. A pénzüintézetek tisztában voltak azzal, hogy a deviza alapú kölcsön csak látszólagosan előnyös, hiszen az alacsonyabb kamatszint a biztosan bekövetkező veszteség alapja is: éppen a kamatkülönbözet miatt értékelődik le a magasabb kamatozású deviza, mint az alacsonyabb, így az árfolyamkülönbözet a vélt kamatnyereséget felemészt. A banknak a deviza árfolyamkockázat mibenlétére és kezelhetőségére is kiterjedő, érthető és világos tájékoztatást kellett volna adnia akként, hogy az tartalmazza az árfolyamkockázattal összefüggő összes releváns tény; a fogyasztónak csak így lehet reális lehetősége arra, hogy a kockázatot mérlegelje, és döntsön, a szerződést megköti-e. Utalt arra is, a Tanácsnak a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló 1993. április 5-i 93/13/EGK irányelvének (a továbbiakban: Irányelv) melléklete 1. i) pontja tisztességtelennek nevezi azokat a feltételeket, melyek tárgya vagy hatása az, hogy a fogyasztót

visszavonhatatlanul kötelezik olyan feltételek vonatkozásában, amelyek alapos megismerésére nem volt tényleges lehetősége a szerződés megkötése előtt. Az EUB-nek a C-51/17. számú ügyben meghozott döntéséből pedig külön kiemelte, hogy az árfolyamkockázattal kapcsolatos feltételnek nemcsak alaki és nyelvtani szempontból, hanem a konkrét tartalom vonatkozásában is érthetőnek kell lennie a fogyasztó számára.

A felperes fellebbezését utóbb kiegészítette, és hivatkozott az Európai Unió Bíróságának a C-118/17. számú ügyben hozott ítéletére (ECLI:EU:C:2019:207), amely szerint az uniós joggal ellentétesek azok a magyar jogszabályok, amelyek kizárják az árfolyamkockázattal kapcsolatos tisztességtelen szerződési feltételt tartalmazó deviza alapú kölcsönszerződés visszamenőleges hatályú megsemmisítését; ha a szerződés a tisztességtelen kikötés nélkül nem teljesíthető, úgy azt érvénytelenné kell tenni.

A I. r. alperes az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte. A folyósítás időpontja kapcsán kiemelte, nem volt kötelezettsége dátumszerűen megjelölni ezt az időpontot, illetve mivel a folyósításnak további feltételei is voltak, erre lehetősége sem lett volna. Az árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatása véleménye szerint megfelelő volt, a kockázatfeltáró nyilatkozat aláírása a kölcsönszerződés megkötését időben megelőzte.

A II. r. alperes a fellebbezésre nem nyilatkozott.

A fellebbezés alaptalan.

Az ítélet tábla megítélése szerint az elsőfokú bíróság helytállóan határozott a kereset elutasításáról, és érvei is maradéktalanul helytállóak. A felperes fellebbezésére figyelemmel az ítélet tábla csupán az alábbiakra kíván rámutatni.

Az elsőfokú bíróság helytállóan fejtette ki, hogy a perbeli kölcsönszerződés nem irányul lehetetlen szolgáltatásra, és az nem ütközik nyilvánvalóan a jóerkölcsbe sem. Az ítélet tábla egyetért azzal is, miszerint az adott jogviszony nem befektetési jogviszony, ugyanis arra nézve hitelt érdemlő adat nem merült fel, hogy az I. r. alperes befektetési szolgáltatási tevékenységet végzett volna. A felperes éppen azért fordult a bankhoz, mert pénzre volt szüksége, és a szerződő felek szándéka is kölcsönszerződés megkötésére irányult (Kúria Pfv.I.20.518/2018/15. számú ítélete).

Tévesen érvelt a felperes azzal, hogy a kölcsönszerződés a régi Hpt. 213. § a), b), c) és e) pontjaiba ütközik. A kölcsönszerződés pontosan meghatározza a kölcsön összegét, és azt is, hogy az I. r. alperes a kölcsönt a folyósítás napján érvényes, az általa alkalmazott és a Hirdetményében hivatkozott számlakonverziós deviza vételi árfolyamon kiszámított CHF összegben tartja nyilván. A szerződés IV.2. pontja meghatározza a törlesztő részlet (tőke + kamat) havonta fizetendő együttes összegét (462,18 CHF), amely a kamatperióduson belül változatlan. A kölcsönszerződés II.1. pontja egyértelműen tartalmazza, hogy az I. r. alperes a II.2. pontban megjelölt folyósítási feltételek maradéktalan teljesülése esetén 8 munkanapon belül folyósítja a kölcsön összegét. Rögzíti, hogy az

adós bármilyen pénzüben kötelezettsége CHF-ben teljesítendő; más pénzüben teljesítés esetén a bank az általa az esedékesség napján alkalmazott, a Hirdetményben hivatkozott számlakonverziós deviza árfolyamon kiszámított CHF összeget fordítja az esedékessé vált kötelezettség teljesítésére.

Egységes a bírói gyakorlat abban, miszerint a deviza alapú kölcsönszerződések jellegadó sajátossága, hogy a szerződéskötés és a hatályosulás időpontja elválik. Emiatt a szerződéskötéskor közölt adatok - kamat, törlesztő részlet és THM, a kölcsön összegének mindkét devizában történő meghatározása esetén az egyik érték - hatályosulásig bekövetkező árfolyam és kamatmérték a változások miatt szükségképpen tájékoztató jellegűek. Az így készült szerződések nem sértenek jogszabályt, ha a változások követése az egyedi szerződés és az annak részévé váló hirdetmény Üzletszabályzat adatai alapján szabályozott (Kúria Pfv.I.22.690/2017/5. számú ítélete). Abban az esetben pedig, ha a kölcsön összegének kiszámításához a szerződéskötés napjától eltérő napon irányadó átszámítási árfolyam alkalmazását írták elő, a kölcsön összegét értelemszerűen csak az egyik pénzüben - vagy devizában (kiváló pénzü), vagy forintban (leráló pénzü) - lehetett rögzíteni (Kúria Pfv.I.20.258/2017/8. számú végzése). Mindemellett pedig a deviza alapú szerződés kamata is meghatározott, ha az egyedi szerződésnek ebben a vonatkozásában a részévé váló Hirdetmény a folyósításkori adatokra utal, miként az adott esetben ez a szerződés III.3. pontjában szerepel (Kúria Pfv.I.22.470/2017/6. számú ítélete). Az akciós kamat alkalmazásával meghatározott kamatláb az első kamatperiódus végéig volt irányadó, melyet az I. r. alperes annak leteltével a Hirdetményben megállapított általánosan alkalmazott kamatlábra volt jogosult módosítani.

Az ítéletábla osztja az elsőfokú bíróság ítéletének az árfolyamkockázatra vonatkozó érveit is. Megjegyzi ugyanakkor, jelentősége van annak is, hogy a szerződést hónapokkal a gazdasági válság 2008. szeptemberi kirobbanása után kötötték; a forintnak a CHF-hez viszonyított, a Magyar Nemzeti Bank által közzétett deviza-középfolyama 2008. szeptember 15-én 151,65 forint, míg 2008. december 2-án 171,22 forint volt, mely mintegy 13 százalékos emelkedést jelentett. 2008 őszén elterjedt tapasztalat volt a forint árfolyamának más devizákhoz viszonyított számottevő romlása. Ilyen körülmények között - figyelemmel a bank által nyújtott tájékoztatás tartalmára is - a felperesnek tudnia kellett a deviza alapú kölcsönszerződés kockázatairól, azok természetéről.

Az EUB-nak a C-227/18. számú ügyben hozott végzése értelmében (ECLI:EU:C:2018:891) az Irányelv 4. cikkének (2) bekezdését és 5. cikkét úgy kell értelmezni, hogy az e rendelkezésekben előírt világos és érthető megfogalmazás követelményének megfelel az a deviza alapú kölcsönszerződés, amely olyan feltételt tartalmaz, amely úgy terheli a fogyasztóra az árfolyamkockázatot, hogy nem figyelmezteti kifejezetten arra, hogy az árfolyamváltozásnak nincs felső határa, és amely csak tájékoztató jelleggel említi meg a kölcsön devizában kifejezett összegét és a törlesztő részletek nemzeti fizetőeszközben kifejezett összegét, amennyiben

- egyfelől a fogyasztót nem csupán arról a lehetőségről tájékoztatták, hogy annak a devizának az árfolyama, amelyben a kölcsönszerződést megkötötték, emelkedhet vagy csökkenhet, hanem értékelni tudja az árfolyamkockázatnak a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt - esetlegesen jelentős - gazdasági következményeit is, és
- másfelől a kölcsönfelvevő rendelkezésére bocsátott teljes összeg és a törlesztő részletek összege egyértelműen meghatározható.

Mivel ezek a folyósítás, illetve a törlesztő részletek esedékességének időpontjában érvényes árfolyamtól függnak, a világos és érthető megfogalmazás követelménye előírja, hogy ezen összegek számítási mechanizmusát, valamint az alkalmazandó árfolyamot átlátható módon kell ismertetni.

Az adott esetben a banki tájékoztatás az EUB hivatkozott ítéletei - és a C-186/16. számú ügyben hozott ítélet (ECLI:EU:C:2017:703) - szerinti tesztnek megfelel, a felperes az árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatás tartalmát alaptalanul sérelmezte. A másodfokú bíróság utal arra is, hogy az árfolyam lehetséges változásának becslése a kölcsönszerződésnek nem kötelező eleme (EBH2012.G.4.); azt pedig a felperes nem bizonyította, hogy az okiratokban foglaltakhoz képest az árfolyamkockázat kapcsán tájékoztatást nem, vagy eltérő tartalommal kapott.

Az ítéletábra megjegyzi végül, az adott esetben a felperes által hivatkozott érvénytelenségi okokat megvizsgálva jutott arra a következtetésre, hogy a kereset alaptalan. Mivel egyetlen szerződési feltétel tisztességtelenségét sem állapította meg, az EUB-nek a C-118/17. számú ügyben hozott ítéletének a kereset elbírálásakor perdöntő jelentősége nem volt, és nem kellett vizsgálni azt, hogy a DH törvények ellentétesek-e az Európai Unió jogával.

Mindezek miatt a másodfokú bíróság a törvényszék ítéletét a régi Pp. 253. § (2) bekezdése és 254. § (3) bekezdése alapján - lényegében annak helyes indokaira visszautalással, az indokolás fentiek szerinti kiegészítésével - helybenhagyta.

Az ítéletábra a régi Pp. 24. § (1) bekezdése, az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 38. § (1) bekezdése, 46. § (1) bekezdése és 59. § (1) bekezdése alapján kötelezte az eredménytelenül fellebbező felperest, hogy az állami adóhatóság külön felhívására fizessen meg az államnak 910.700,- Ft feljegyzett fellebbezési eljárási illetéket. A régi Pp. 78. § (1) bekezdésére hivatkozással arra is kötelezte a felperest, hogy a régi Pp. 217. § (1) bekezdése szerinti tizenöt nap határidőn belül fizessen meg az I. r. alperesnek 59.690,- Ft másodfokú perköltséget; ez az összeg a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 2. § (1) bekezdésének a) pontja és 4/A.§ (1) bekezdése szerint a csatolt ügyvédi megbízási szerződésben foglaltakkal egyező, az általános forgalmi adót tartalmazó ügyvédi munkadíjat foglalja magában.

ő, 2019. április 30.

Dr. Világi Erzsébet sk.
a tanács elnöke

. Szabó Péter sk.
előadó bíró

. Sarmon Hedvig sk.
bíró